

Б.Т.Мирзараимов,
ТДЮУ “Давлат ва ҳуқуқ назарияси ва тарихи”
кафедраси ўқитувчиси

АХБОРОТ ЭРКИНЛИГИНИ КАФОЛАТЛАШ МЕХАНИЗМИДА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИНИНГ ЎРНИГА ОИД МАСАЛАЛАР ТАҲЛИЛИ

Аннотация: мақолада фуқароларнинг ахборот эркинлигини таъминлашда оммавий ахборот воситаларининг ўрни, давлат ҳокимияти органлари ҳамда бошқаруви органлари шакллантиришдаги иштирокини каби масалалар таҳлил этилган. Шунингдек, оммавий ахборот воситалари фаолиятини такомиллаштириш юзасидан таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилган..

Калит сўзлар: ахборот, ахборот эркинлиги, ахборот жамияти, фуқаролик жамияти, давлат ҳокимияти, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, либераллаштириш.

Аннотация: в данной статье проанализирован роль средств массовой информации в обеспечении свободы информации граждан и участия в формировании органов государственной власти, а также органов управления

Ключевые слова: информация, свобода информации, информационное общество, гражданское общество, государственная власть, нормативно-правовые акты, либерализация.

Annotation: this article analyzes the role of mass media in providing freedom of information of citizens and participation in the formation of public authorities and governing bodies

Key words: information, freedom of information, information society, civil society, government, legal acts, liberalization.

Ахборот эркинлигига бўлган ҳуқуқларни ўзида ифода этган қонунчилик нормаларини ижтимоий воқеликка татбиқ этиш, энг аввало, бу борада муайян механизмнинг яратилганлиги ва унинг самарали фаолият юритишини тақозо этади. Шу жиҳатдан олганда, ушбу ҳуқуқни амалга оширишда фуқаролик жамиятининг муҳим таркибий институти ҳисобланган оммавий ахборот воситаларига алоҳида ўрин берилади.

Шуни таъкидлаш жоизки, шаклланиб келаётган ҳозирги ахборот жамиятида оммавий ахборот воситаларига фақатгина ахборот олишнинг оддий воситаси сифатида қаралмайди. Бундай шароитда мазкур институт нафақат оммавий онга таъсир этиш имкониятига эга, балки у жамиятда юриш-туриш, ҳуқуқ-атвор қоидаларини шакллантиришнинг муҳим воситаси сифатида ҳам майдонга чиқади. Ахборот жамиятида оммавий ахборот воситаларининг фаолияти жамиятнинг барча қатламларига қаратилган бўлиши, уларнинг манфаатларини кўзлаб, умуминсоний тамойиллар асосида, эркинлик ва ватанпарварлик руҳида тарбиялашга йўналтирилган бўлиши лозим.

Бинобарин, оммавий ахборот воситалари ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида муайян мақсадни кўзлаб фаолият юритишларини инкор этмаган ҳолда, уларнинг асосий вазифалари, энг

аввало, инсонларнинг ахборот эркинлигига бўлган ҳуқуқларини реал амалга оширишга хизмат қиладиган восита эканлигига алоҳида урғу бериш лозим бўлади.

Ҳозирги кунда ахборот – жамият ҳаётини ташкил этишнинг зарурий омилларидан бирига айланиб бормоқда. Шу жиҳатдан олганда, инсон фаолиятининг у ёки бу даражада ахборот олиш ва уни қайта ишлаш жараёнлари билан боғлиқ бўлмаган бирор бир тармоғи қолмади. Тез суръатлар билан ривожланиб бораётган ҳозирги дунёда – фуқароларнинг янги шароитларга мослашишларига кўмаклашиш, уларга бўлаётган воқеалар, жараёнлар, ҳодисалар тўғрисида ахборот бериб бориш, шунингдек ижтимоий институтлар ва давлат ҳокимияти органлари билан муносабатлар ўрнатишга шароит яратишда оммавий ахборот воситалари институти муҳим аҳамият касб этади. Бинобарин, жамиятда оммавий ахборот воситаларига “ҳалқнинг овози” сифатида тавсиф берилади. Улар жамият аъзоларининг манфаат ва эҳтиёжларидан келиб чиқиб, уларга ҳаёт учун зарур бўлган турли хил маълумотларни етказиб беради.

Мамлакатимизда оммавий ахборот воситаларининг том маънода мустақиллигини таъминлаш, бозор иқтисодиёти шароитида ушбу институт фаолиятининг турли жиҳатларини ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солиш борасида бир қатор норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинган. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 67-моддасида оммавий ахборот воситалари фаолиятининг конституциявий-ҳуқуқий тамойиллари ўз ифодасини топган. Ушбу конституциявий тамойил асосида бевосита соҳага оид, яъни оммавий ахборот воситаларининг ҳуқуқий ҳолатини белгилаб берувчи Ўзбекистон Республикасининг “Оммавий ахборот воситалари тўғрисида”ги қонуни қабул қилинди.

Маълумки, ҳар қандай ташкилий тузилманинг моҳияти, мазмуни ва мақсади у олиб борадиган функциялар ва фаолият йўналишларида ифодаланади. Шу жиҳатдан олганда, оммавий ахборот воситаларининг ахборот эркинлигини амалга ошириш механизмидаги функцияларини таҳлил этиш, ўз навбатида, уларнинг ушбу тизимдаги ўрни ва аҳамиятини аниқлашга ёрдам беради. Бинобарин, оммавий ахборот воситаларининг функциялари ҳам уларнинг жамият ҳаётига нисбатан муайян фаолиятни амалга оширишлари орқали таъсир кўрсатишларида намоён бўлади.

Илмий адабиётларда ва қонунчиликда оммавий ахборот воситаларининг вазифалари, фаолият доираси ва йўналишлари (функциялари) нималардан иборат эканлиги тўғрисида турли хил қарашлар ва ёндашувлар мавжуд. Ушбу ҳолат ўз навбатида, оммавий ахборот воситаларининг функциялари доирасини чегаралашда ва уларни муайян тизимга келтиришда маълум қийинчиликлар келтириб чиқаради. Бинобарин, оммавий ахборот воситаларининг асосан жамиятни етарли ва зарур ахборот билан таъминлаш ҳамда жамоатчилик фикрини айнан ифодалаш каби функцияларни амалга ошириши барчага аён.

Ўтган асрнинг 40-йилларида Хатчинс комиссияси (Hutchins Commission) томонидан амалга оширилган “Мустақил ва жавобгар матбуот” номли тадқиқотда илк бор оммавий ахборот воситаларининг жамият ҳаётида тутган ўрни ва унинг функцияларини қайси йўналишлар бўйича кўриб чиқиш лозимлиги тўғрисидаги масалалар ўрганилган. Унда ўша даврнинг

етакчи оммавий ахборот воситаси ҳисобланган матбуотнинг қуйидаги асосий функциялари кўрсатиб ўтилган эди:

- ахборотни тўлиқ, аниқ ва ҳаққоний етказиб бериш;

- турли хил ғоя ва қарашларни ифода этиш ҳамда муайян масалалар юзасидан танқидий чиқишлар қилиш мумкин бўлган минбар вазифасини ўташ;

- жамиятда қарор топган қадриятларни аҳоли онига синдириш, қўйилган мақсад ва вазифаларни жамоатчиликка етказиш ҳамда улар фаолиятини ушбу ишларга йўналтириш;

- фуқароларнинг ахборот олишга бўлган ҳуқуқларини таъминлаш [1].

Фуқаролар ижтимоий воқелик тўғрисидаги маълумотларни, шу жумладан, ҳуқуқий ахборотларни асосан оммавий ахборот воситалари орқали оладилар. Бу эса оммавий ахборот воситаларининг (кўпроқ телевидение) нафақат воқеликни кўрсатувчи кўзгу, балки жамоатчилик онига дунё сиёсий воқелигини шакллантирувчи восита эканлигидан ҳам далолат беради. Электрон оммавий ахборот воситаларининг ижтимоий воқеликни акс эттириши ва жамоатчилик дунёқарашини шакллантириши, кўп жиҳатдан, ахборот маконининг қандай тузилганлигига боғлиқ бўлади. Бинобарин, бугунги кунда айрим давлатларда оммавий арена ғоялар рақобати кечадиган майдон эмас, балки кўпроқ жамоатчиликни ишонтира олиш имкониятларининг мусобақаси рўй берадиган макон сифатида намоён бўлмоқда. Бунда ахборот технологиялари оммавий онга таъсир этишининг самарали омили сифатида қаралиб, улар ёрдамида муайян қучларнинг манфаатларини амалга оширишда муайян восита сифатида фойдаланилмоқда. Бу борада А.И.Соловьев тўғри таъкидлаб ўтганидек, ҳозирги кунда айнан медиакратия жамиятда ҳокимият фаолиятининг асосий йўналишларини ва мазмунини белгилаб бермоқда [2].

Фикримизча, ҳозирги замон кишисининг мураккаб ҳуқуқий маконда ўз ўрнини топишида, биринчи навбатда, оммавий ахборот воситалари томонидан етказиладиган ҳуқуқий ахборотлар муҳим аҳамият касб этади. Бироқ, шахснинг ўзини ўзи сиёсий-ҳуқуқий англаш жараёнида фақат оммавий ахборот воситаларининг роли ҳал қилувчи аҳамиятга эга деб ҳисоблаш ҳам унчалик тўғри бўлмайди. Бу жараёнда ҳар бир омининг улуши мавжудлигини эътиборга олиш лозим.

Фуқаролар, энг аввало, ахборотлаштириш жараёнида ҳуқуқ нормалари, ҳуқуқий назариялар, концепциялар, ҳуқуқий механизмларнинг самарадорлиги ҳамда давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолиятдан хабардор бўладилар. Ўз навбатида, оммавий ахборот воситалари ҳуқуқий ахборотлаштириш жараёнида ахборотни тезкор, ҳаққоний, тўлиқ ёритиш ва қонунийликка амал қилиш каби тамойилларга асосланиб, фаолият юритишлари лозим.

Шу ўринда айтиш мумкинки, ҳозирги кунда оммавий ахборот воситалари етказиб бераётган ахборот оқимида ижтимоий-сиёсий ва ҳуқуқий характердаги маълумотлар ҳажми унчалик салмоқли эмас. Шу билан бирга, иқтисодий фаоллашув шароитида фуқароларнинг тегишли адабиётларни ўқиш, радио тинглаш ва телевизор кўришга сарфлайдиган жами вақтининг қисқараётгани, шунингдек ахборот бозорига хорижий тузилмаларнинг кириб келаётганлиги бу

борада муайян муаммоларнинг келиб чиқишига сабаб бўлмоқда.

А.Азизхўжаев ушбу ҳолатларнинг юзага келишини кўпгина газета ва журналларнинг, ахборот агентликлари тарқатаётган хабарларнинг савияси бугунги кун ўқувчисининг маънавий-информацион эҳтиёжларини тўла қондира олмаётганлигида деб изоҳлайди. Унинг фикрича, газета-журналларнинг мавзу доираси, материалларни бериш шакли бир-бирига ўхшайди, жалб қилинаётган асосий муаллифлар доираси тор ва улар бир-бирини такрорлайди. Воқеа-ҳодисаларни ёритишда дадиллик, тезкорлик, уларнинг моҳиятига кириб бориш каби муҳим хусусиятлар етишмайди [3].

Бугунги кунда оммавий ахборот воситаларининг фаолиятини ҳуқуқий шаклсиз, яъни бу борадаги қонунчиликни такомиллаштирмасдан, замонвий технологиялар ва усуллар, илғор давлатларнинг тажрибасини мужассамлаштирган тегишли механизмларни яратмасдан туриб, самарали ташкил қилиш ва қўтилган натижаларга эришиш мумкин эмас, деб ҳисоблаймиз.

Мамлакатимизда сўнгги йилларда оммавий ахборот воситаларини янада либераллаштириш, ахборот эркинлигини таъминлашга қаратилган кенг қамровли ташкилий-ҳуқуқий чора-тадбирлар амалга оширилди. Юртимизда аввало, оммавий ахборот воситалари ривожини таъминлайдиган, демократик талаб ва стандартларга тўла мос келадиган мустақкам қонунчилик базаси яратилди. Ушбу даврда оммавий ахборот воситаларини эркин ва жадал ривожлантиришга, ахборот соҳасининг самарали фаолият кўрсатишини таъминлашга қаратилган қатор қонун ҳужжатлари қабул қилинди. Шу билан бирга, нодавлат оммавий ахборот воситаларини ривожлантириш, уларнинг ахборот соҳасини демократлаштиришда фаол иштирокини таъминлашга қаратилган кенг қамровли институционал ислохотлар амалга оширилди.

Нодавлат оммавий ахборот воситаларини қўллаб-қувватлаш, уларнинг моддий-техник базаси ва кадрлар салоҳиятини мустақкамлаш мақсадида бир қанча жамоат ташкилотлари ташкил қилинди. Ўз таркибида 100 дан ортиқ электрон оммавий ахборот воситасини бирлаштирган Нодавлат электрон оммавий ахборот воситалари миллий ассоциацияси, Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди шулар жумласидандир.

Мамлакатимизда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан рўйхатга олинб, давлат реестрига киритилган оммавий ахборот воситаларининг умумий сони 1 минг 564 тани ташкил этади. Булар 694 газета, 330 журнал, 14 ахборотнома-бюллетень, 4 ахборот агентлиги, 68 телевидение, 37 радиостанция, 418 веб-сайтдир. Улар 7 тилда ва сиёсий-ижтимоий, иқтисодий, маънавий-маърифий, спорт каби 20 дан ортиқ йўналишда фаолият олиб бормоқда (2017 йилги маълумот) [4].

Эътиборга молик жиҳати шундаки, оммавий ахборот воситаларининг таркиби ҳам тубдан ўзгариб бормоқда. Буни юртимиздаги барча телеканалларнинг қарийб 53 фоизи, радиоканалларнинг эса 85 фоизи нодавлат оммавий ахборот воситалари экани ҳам тасдиқлайди. Глобал тармоқда uz домени веб-сайтлар, ахборот порталлари сони 400 дан ошди. Бу ресурсларнинг аксарияти хорижий тилларда фаолият

кўрсатаётгани, ушбу йўналишда янги ижодий авлод – интернет журналистлари шаклланиб бораётганини кўрсатади [5].

ОАВни либераллаштиришнинг энг муҳим йўналиши журналистлар, ОАВ техник ходимларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, уларнинг маҳорати ва ижодий фаоллигини ошириш ҳисобланади. Оммавий ахборот воситалари соҳасида кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш бўйича тегишли давлат дастури амалга оширилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 24 майдаги қарори билан Ўзбекистон журналистика ва оммавий коммуникациялар университети ташкил этилган бўлиб, оммавий ахборот воситалари соҳаси учун юқори малакали, бир неча хорижий тилларни мукамал биладиган халқаро журналистлар ҳамда илмий-педагог кадрларни тайёрлаш, илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш бўйича таянч олий таълим муассасаси ҳисобланади.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 9 январдаги “Жамиятда ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятни юксалтириш тизимини тубдан такомиллаштириш тўғрисида” ги ПФ–5618-сон Фармонида 1-илова сифатида қабул қилинган “Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш Концепцияси” да жамиятда ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятни юксалтиришнинг асосий вазифаларидан бири сифатида оммавий ахборот воситаларининг ҳуқуқий ахборот билан таъминлашдаги ролини ошириш, ҳуқуқий тарғиботнинг инновацион усулларида кенг фойдаланиш, шу жумладан, веб-технологияларни қўллашни кенгайтириш белгиланган.

Айни пайтда Концепциянинг 3 боби аҳолининг ҳуқуқий маданиятини юксалтиришда оммавий ахборот воситаларининг ролини кучайтириш масалаларига бағишланган бўлиб, унда қуйидаги масалалар назарда тутилган:

1. Ҳуқуқий мавзуларни тизимли ва таҳлилий ёритиб бориш ҳамда аҳолини қонунга ҳурмат руҳида тарбиялашга доир телекўрсатувлар кўламини кенгайтириш.

2. Оммавий ахборот воситаларининг (матбуот, телевидение, радио) ҳуқуқий тарғибот соҳасидаги фаолиятини рағбатлантиришнинг ҳуқуқий механизмларини белгилаб бериш бўйича таклифлар тайёрлаш.

3. Ҳуқуқий даврий нашрларни интернет тармоғига интеграция қилиш ва уларнинг электрон нусхалари жойлаб борилишини таъминлашни йўлга қўйиш.

4. Аҳолининг ҳуқуқий хабардорлигини ошириш мақсадида “Ҳуқуқий ахборот” радио лойиҳасини ташкил этиш ва амалга ошириш.

5. Ҳуқуқий соҳани ёритувчи журналистларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, уларнинг малакасини доимий ошириб бориш тизимини яратиш юзасидан таклифлар ишлаб чиқиш.

6. Қабул қилинган қонун ҳужжатларига мустақил экспертлар, мутахассислар ва аҳолининг фикри ҳамда муносабатини акс эттирувчи таҳлилий ток-шоу, баҳс-мунозара йўналишидаги кўрсатув ва эшиттиришларни эфирга узатиш.

7. Аҳоли ўртасидаги долзарб ижтимоий-ҳуқуқий муаммолардан келиб чиқиб, фуқароларнинг ҳуқуқий маърифатини оширишга хизмат қиладиган, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга қаратилган таъсирчан телекўрсатувлар ва радиоэшиттиришларни

ҳамда ҳуқуқий мавзудаги лойиҳаларни тайёрлаш ва тарқатиш.

8. Давлат органлари ахборот хизматларининг ҳуқуқий ахборотни тарқатишдаги роли ва ўрнини кучайтириш, шу жумладан, давлат органи нуфузига таъсир кўрсатадиган салбий хабарлар бўйича зудлик билан муносабат билдириб бориш механизмини яратиш [6].

Дарҳақиқат, бугунги кунда оммавий ахборот воситалари зиммасига катта масъулият юкланади. Биринчи навбатда, улар реал ҳаётни, мамлакатимизда рўй бераётган улкан ўзгаришларни холис ва ҳар томонлама акс эттириши, юзага келаётган муаммоларни кўтариб чиқиши, шу тариқа уларни ҳал этишга кўмаклашиши лозим. XXI асрда ҳамма жабҳаларда ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш ахборотнинг жамият ривожига таъсир кўрсатишининг асосий омилларидан бирига айланмоқда.

Юқоридаги фикрларнинг барчаси, соҳани қай даражада шиддат билан ривожланиб бораётганини, ушбу соҳани тартибга солиш ва вужудга келаётган ижтимоий муносабатларни замон талаблари даражасида ҳуқуқий тартибга солиш, ушбу соҳани бошқариш ва уни фаолиятини белгилашга масъул давлат органлари фаолиятини доимий равишда такомиллаштириб бориш бугунги кундаги долзарб масалалардан бири эканлигини кўрсатмоқда.

Айни пайтда оммавий ахборот воситаларининг фаолиятини такомиллаштиришга қаратилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлаш ва қабул қилиш, шунингдек ахборот соҳасидаги амалда бўлган қонунчиликка ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ахборот эркинлигини кафолатлаш борасидаги кемтик жойларни тўлдириш, шунинг баробарида ҳокимият ва бошқарув органларининг қабул қилинаётган қарорлар учун жавобгарлигини кучайтириш, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолияти устидан жамоатчилик ҳамда парламент назоратини таъминлашда, ҳокимият ва жамоатчилик ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашда ОАВнинг ролини кучайтиришга қаратилган самарали ҳуқуқий механизмларни вужудга келтириш, журналистларнинг касбий маҳоратларини тизимли ривожлантириб бориш механизмларини янада кучайтириш имконини беради.

Ахборот эркинлигини кафолатлаш механизмида оммавий ахборот воситаларининг роли хусусида сўз юритар қилар эканмиз, мазкур масала бўйича қуйидаги хулосаларга келишимиз мумкин бўлади:

Биринчи. Қонунчилик таҳлили шуни кўрсатадики, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни кенг жамоатчиликка етказишда ОАВ асосий ахборот тарқатувчи сифатида майдонга чиқади.

Иккинчи. Демократик ислохотлар шароитида ОАВнинг самарали фаолият юритиши ҳамда ривожланиши давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан ташкилий-ҳуқуқий жиҳатдан қўллаб қувватланади.

Бозор иқтисодиёти шароитида ОАВ мулкчилигининг турли хил шакллари кўринишида ташкил этилади ва уларнинг фаолияти бозор қонуниятларига асосланади. Шу билан бирга, ОАВнинг барқарор фаолият юритишлари ҳамда жамиятда муайян ижтимоий функцияларни амалга оширишлари учун давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари уларни ҳар томонлама қўллаб қувватлайди.

Ўз навбатида, “Оммавий ахборот воситалари тўғрисида”ги Қонуннинг 35-моддасига асосан давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан таъсис этилган оммавий ахборот воситалари шу органларнинг расмий хабарлари ва материалларини, шунингдек норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини эълон қилиши шарт [7].

Мамлакатимизда ахборотнинг турлари, қўламлари ва ҳажмлари кенгайиб бораётганини ҳисобга олган ҳолда, ахборотларнинг тезкорлиги, қулайлиги ва ишончилигини, ахборот инфратузилмасини ҳамда замонавий ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш ҳамда такомиллаштиришни таъминлаш мақсадида ҳар бир давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларида ушбу органларнинг ўз фаолияти тўғрисидаги ахборотни тайёрлаш ҳамда тарқатиш вазифаларини бажарувчи, шунингдек оммавий ахборот воситалари ва жамоатчилик билан ҳамкорликни таъминловчи таркибий бўлинмаси (ёхуд ушбу вазифаларни бажариш зиммасига юклатилган шахс) давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг ахборот хизматлари ташкил этилган.

Учинчи. ОАВнинг давлат ҳокимияти органлари ҳамда бошқаруви органлари билан ўзаро алоқасининг яна бир шакли сифатида мазкур институтнинг юқоридаги органларни шакллантиришдаги иштирокини кўрсатиб ўтиш мумкин. Давлат ҳокимиятининг тегишли органларига (Олий Мажлис ва маҳаллий вакиллик органлари) ўтказиладиган сайловлар жараёнида сайловчиларнинг сайлов ҳуқуқларини амалга ошириш тартиблари ва муддатлари, сайлов компаниясининг қандай олиб борилаётганлиги, руйхатдан ўтган номзодлар тўғрисида ва бошқа масалалар юзасидан жамоатчиликни тўлиқ хабардор қилиш каби вазифаларнинг ахборотлаштириш билан боғлиқ қисмини, энг аввало, ОАВ орқали амалга оширадилар. Қонунчиликда сайловлар ва ташвиқот фаолиятининг давлат томонидан ахборот жиҳатдан қўллаб-қувватланиши тамойили назарда тутилган бўлиб, унга кўра ОАВ тегишли давлат ҳокимияти органлари сайловига тайёргарликнинг бориши ва сайлов қандай ўтаётганлигини ёритиб борадилар.

Тўртинчи. Оммавий ахборот воситалари ҳали “тўртинчи ҳокимият”ни тўлақонли намоён этиш даражасига кўтарила олгани йўқ, яъни улар халқ ҳаётининг ифодачисига, инсон ҳуқуқлари ҳимоячисига айлана олганлари йўқ. Ушбу пировард мақсадларни амалга ошириш учун авваламбор оммавий ахборот воситаларига доир ҳуқуқий асосларни янада такомиллаштириш ва ҳаётга тадбиқ этиш керак. Раҳбарлар, мансабдор шахслар ва оддий фуқаролар бу соҳадаги қонунларни, ҳуқуқ ва мажбуриятларини яхши билишлари, журналистлар ўз қўлларидаги ахборотлардан тўғри фойдаланиб сўз кучини ишга солиб, жамият аъзоларига уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларни доимий равишда тушунтириб, ахборот бериб, мавжуд камчиликлар ва уларнинг ечимига оид масалаларни бериб боришлари керак.

Бешинчи. Бугунги кунда Ўзбекистон Республикасида фуқароларнинг ахборот соҳасидаги ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш борасида амалга оширилган кенг қўламли ишларни танқидий баҳолаб, оммавий ахборот воситалари ва давлат ҳокимияти органлари ўртасидаги муносабатларнинг устувор жиҳатларини тўғри белгилаш, жумладан, оммавий ахборот воситалари фаолияти устидан назорат

қилишнинг иқтисодий механизмларини, ахборот манбаларининг ёпиқлигини, шунингдек тахририятларга ҳокимият органлари ва маъмурий тузилмалар томонидан бўлаётган маълум даражадаги босимларни бартараф қилиш билан боғлиқ муаммолари масалаларни ҳал этиш зарур.

Бир сўз билан айтганда, юқорида келтирилган масалалар ҳамда уларнинг ечимига қаратилган чора тадбирларнинг амалга оширилиши ахборот эркинлигини таъминлашга қаратилган конституциявий ҳуқуқларни рўёбга чиқаришда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Электронный ресурс. Режим доступа: [<http://www.medialaw.ru/publications/books/medialaw2/comment/5.html>], свободный.
2. Соловьев А.И. Политический дискурс медиакратий: Проблемы информационной эпохи // Политические Исследования. 2004. – №2. – С.124.
3. Азизхўжаев А. Тараққиётнинг ҳаракатлантирувчи кучи / Энг содиқ дўст, энг содиқ ҳамроҳ. –Т.: Ўзбекистон, 1998. – Б.25.
4. <https://soglom.uz/jarayon/axborot-erkinligi-bu-qonunlarga-rioya-qilmaslik-degani-emas/>.
5. <http://uza.uz/oz/society/ommaviy-axborot-vositalarining-bosh-mezoni> – 14-07-2017.
6. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 10.01.2019 й., 06/19/5618/2452-сон.
7. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2007. – №3. 20-модда.